

DISSE
TAT
O ETHICA
De
Hominis in hoc mortalitatis orbe
SUMMO BONO
^{E T}
BEATITUDINE
CIVILI.

Quam
JOVA JUVANTE
*Ex consensu & approbatione Venerandæ & Amplissimæ
 Facultatis Philosophicæ*
In Regiâ & Illustri Academiâ quæ Aboæ Fennorum est,
Sub MODERATIONE ET PRÆSIDIO
Præclarissimi & Consulissimi Viri
DN·M·MICHAELIS O· WEXIONII,
*Juris, Polit. & Hist. Professoris Publici Celeberrimi, Præ-
 ceptoris, Fautoris & promotoris sui perpe-
 tuâ observantiâ colendi,*
*Pro Privilegijs Gradus Magisterij Philosophici obtainendis,
 Publicæ eruditorum ventilationi exponit*

BARTHOLLUS J. LACMANNUS
Wiburgo-Carelius.

Ad diem 26. Martij. Anni 1650. Horis antemeridianis
 In Auditorio Majori.

A B O A E

Imprimebat Petrus Wald/ Acad. Typog: 1650.

Nobiliss. & Generoso Domino

Dn. JOHANNI Rosenhane

De Steenhammar & Mosebo/&c: Amplissimæ Dynastæ Wiburgo-Carelicæ & Novæ Arcis Toparchæ eminensissimo, Bonarum literarum Fautorij propensissimo, Promotori, Patrono & Domino suo benignissimo, etolendissimo,

Item.

Consultissimis Amplissimis & Spectatissimis
inlita Civitatis Wiburgensis

CONSULIBUS:

Dn. JOHANNI PLANTINO,
Dn. JOHANNI Schmedemann/
Dn. JOHANNI Grödel/
Dn. HENRICO Menschewer/

Nec Non.

Prudentissimis, Equisimis & Integerrimis
Civitatis ejusdem

Dn. SENATORIBUS

Commendatissimus, Praestantissimus;
Promotoribus, benefactoribus, fautoribus & Patriotis omniis officiorum cultu prosequendis,

Discursum hunc Inauguralem in gratitudinis
& officiosæ mentis pignus, atq; debitæ
observantia documentum,

Submisse & per officiosæ

Offert & dedicat

BARTHOLLUS J. LACMANNUS.

PROLOQUIUM.

Voluntatis humanae appetitus ad Boni adeptionem indiscretâ propensione fertur, nec sunt mortalis cuiusquam vota, desideria, actiones & deliberationes, quas nō bonitatis alicujus species elicuit & excitavit; nisi quis vel iudicij imbecillitate, vel caco temeritatis impetu, sine rationis imperio ducatur & agitur. Omnes namque in eo naturae ipsius magisterio conveniunt, ut promiscuo amore bonum prosequantur; Ita ut nemo propemodum inveniatur, cui congenitâ efficiâ non sit inserta boni cupiditas. Esse verò aliquod bonum cuius desiderio ducamur, probant communia sapientum suffragia, indefessi hominum conatus, solita infiniti fuga, & deliberata hominis creatio: Quod melius & nobilius esse non potest, quam quod à cōditoris arbitrio homini destinatum est. Ex Boni autem illius adepti fruitione mortales beati & felices communis estimatione denominari consueverunt. Quamvis verò cuncti ad metam illam Beatitudinis pari festinatione pervenire nitantur, ad falsam tamen ejus imaginem plerosque devius error abducit. Naturae sequitur semina quisque suæ; Et quod cuique sensus, opinio vel cupiditates commendant, quamvis longissimè à vero bono sejunctum sit, pro bono tamen reputatur. Ut igitur bonitatis potius vera Species, quam coloribus ostentata fallens imago, nos in sui amorem trahat; Quia

in re felicitatis illa meta collocata sit, quia semitamor-
tales ad illam per venire queant, pulcherrimum operæ
preium erit, uberiori meditamine solertius exquirere.
Daigitur, O gloriose Deus, nobis noscere Nos, Et ve-
ritatis luce repertâ, augustam Boni nostri lustrare se-
dem, quorum vera notitia nos deducit in meliorem sui
cognitionem Et felicem prosperioris sortis nostræ pos-
sessionem.

SECTIO PRIMA

De Summo Bono Morali in Genere.

Thef. I.

Amitandus ille magni fabricator orbis, Ho-
minem nobilissimum operum suorum ad sui simili-
tudinem efformatum compendium præcipue con-
didit, ut & sibi Recte viveret, ac creatorem suum co-
lendo, in coelestem Patriam sese præpararet, Et ut in
Rectæ vitæ comite seculari Felicitate, ipsi in hac mortali-
tatis peregrinatione bene esset. Unde duplex Hominis
finis, Principalis & minus Principalis, emergit.

II. *Principalis Hominis Finis est R E C T A V I T A;*
*Quæ ut in Veri contemplatione, ita in Boni actione oc-
cupata est: Minus Principalis ejusdem finis est B E A T A
V I T A.*

III. Sed antequam ulterius in propositi nostri expli-
catione progrediamur, Præcognita quædam summi Boni &
Beatiutdinis præmittemus; quæ neglecta instituti progres-
sus sœpè retardare, aliquo modo verò delibata promo-
vere & illustrare consueverunt.

IV. *Vocabulum boni nonnulli à voce donum, quidā
vero*

verò à boando, quod quasi boando ad se vocet, deducere satis
tagunt; ancipiunt conjecturā. Græcis καλὸν, ἀπὸ τοῦ
καλεῖν à vocando & ἀγαθὸν, ἀπὸ τοῦ ἀγαθοῦ à ducendo
dicitur. In dignitatibus verò efficaciam summum, id est
Supremum Bonum contractā voce appellatur.

V. Diversis autem appellationibus nunc Summum
Bonum, extremum, ultimum; Supremus hominis fi-
nis & bonorum omnium meta; nunc Beatitudo & felici-
tas promiscuè vocitatur. Quamvis summum Bonum
propriā interpretatione illud tantum sit, quod inter ipsa
bonorum genera primas tenet; Ejus vero possessores beati &
felices nuncupentur. Et hoc quidem sensu Summum
Bonum causa beatitudinis, beatitudo vero seu felicitas esse
etum haud incommodè vocabitur.

VI. Græci quoq; εὐδαιμονίαν à melioris genij faven-
tiā; εὐτυχίαν & εὐπρέξιαν à beatā vitā & virtutis a-
ctionibus; εὐτύχιαν à prosperioris fortunæ indulgen-
tiā; μεγαλοσύγη ab adjunctā lætitia & voluptate; Et τὸ
τέλος, quasi finem, metam, scopum & terminum o-
mnium consiliorum & actionum humanaarum, passim in-
signiunt & appellantur.

VII. Sed boni vocabulum in diversis significatio-
num formis difficulti labore secundum omnes suas acce-
ptiones recolligitur. Significat autem, 1. Bonum
per essentiam: Et hoc est Deus opt. max. 2. Per parti-
cipationem: ut sunt omnes creaturæ. 3. Transcendens
tale, 4. Naturale, 5. Artificiale, 6. Humanum, Atq;
hoc iterum. 7. Vel Spirituale; de quo in Theolog. Vel
8. Seculare: Idq; 9. Vel Contemplativum de quo alibi; Vel
Morale, ex quo universa vita nostræ civili perfectio in
hoc mortalitatis orbe dependet. Quale insituto nostro
adaptatum presenti discursu indagabimus.

VIII. Bonum verò in universo suo ambitu, quia latissimum est, exactæ definitioni includi nequit; Propterea tantum levi & aliquali descriptione repræsentatur. Dicimus itaq; Bonum esse, quod ob congruentiam suam in ordine respectivo natum est ab omnibus cum rectâ ratione appeti.

IX. Porro varie Bonum distinguitur, nos vero omnem prolixitatem in compendium revocantes, præci-
puas tantum ejus divisiones notabimus. Dividitur igitur Bonum I. in Verum & apparenſ.

X. Verum bonum reipsa tale est, quale existimatur: Ut actio virtutis. Apparens vero boni specie induita, tan-
tum similitudine fallit: Ut voluptas, & cuncta quæ foris
nitent, introrsus exitium machinantur..

XI. Dividitur II. In Bonum Honestum, quod per se
decet naturam rationalem: Ut virtus; Bonum Utile, quod
& naturæ humanae servit eamq; tuetur, & conducit ad
aliquid obtainendum: Ut nutrimentum, sanitas, Divitiae;
Bonum jucundum, quod adfert sensibus delectationem.
Hæc autem bona eti sèpissimè conspirent, magnâ tamē
differentiâ à se invicem discedunt, ac per multiplices
abusus sèpè mala sunt, nisi virtus & honestas sedeant
utilium & jucundorum arbitras.

XII. Sunt deniq; III. Bona vel corporis; Ut Sanitas,
robur, pulchritudo; Vel Animi: Ut Scientia, virtus; Vel
Fortuna: Ut Dignitates, divitiae. Reliquas Boni divi-
siones authorum copia iùppeditabit.

XIII. Appetitur autem bonum vel propter aliud tan-
sum: Ut omnia media & instrumenta rerum; Vel &
propter seipsum, & alterius quoq; gratiâ: Ut Scientia, virtus;
Vel propter seipsum solum: Ut summum Bonum & beati-
tudo.

XIV. Sed

XIV. Sed nos ad auctum *summi Boni* festinabimus.
Quærimus autem non in speciem bonum, nec quod vulgo
veritatis pessimo interpreti, probatum est; Sed solidum,
opinioni æquabile & à secretiori parte formosius; Quod
accessione suâ nos maximè homines, perfectos ac bonos redi-
dat, & in possessione felicitatis constitutus. Hoc ubi in-
veniatur, undè eruatur, scire multi laboris opus est.

XV. Magni verò sunt circuitus ad *summi Boni* co-
gnitionem, si clamorem dissonum & opinionū in diver-
sa vocantium fremitum secuti, passim vagari voluerimus.
Decernamus itaq; quò tendere debeamus.

XVI. Totum autem mortalium genus per quatror
clases haud incommodè segregabitur. I. In *Voluptuosos*,
quos luxuria & voluptates, noxiæ & violentissimæ domi-
næ, in alternis servitijs possident. II. In *Quæctuosos*,
quos impotens opum ac divitiarum amor sibi alligatos
detinet. III. In *Ambitiosos*, qvos honorum & gloriæ cupi-
do sublimes effert. Et IV. In *Virtuosos*, qui rectitudi-
ni vitæ, virtutis actionibus, & bonæ menti, quantum
possunt, laborant. Quamvis isti sive deficientis naturæ
vitio, sive incuria propriæ culpâ rariores aves esse sole-
ant.

XVII. Hinc igitur quatror præcipue, discussione
& examine dignæ, de *Summo Bono* exsurgunt opiniones:
Nempe *Utrum sumnum Bonum* 1. in *voluptate* quaren-
dam sit? An vero 2. in *divitijis* continetur? Vel *num*
3. in *honore* & *gloriâ* collocandum sit? An autem
4. In *Rectâ* *vitiis* *virtutis* *tenore* *operante* *inveniatur*?
Quarum controversiarum veritatem dum scrutabimur,
non alligabimus nos alieni ex Philosophorum proceribus;
nihil tamen de illis quæ bene ab alijs decreta sunt, impro-
babimus.

SECTIO SECUNDA

Ostendens *Sumnum Bonum non esse in Voluptate.*

XVIII. Potior autem mortalium pars eo ipso infelior est, quod nec bono gaudere queat; cum tamen non minima felicitatis pars sit, posse rerum bonitatem suis veris pretijs estimare. Jam vero procedunt defensores mali sui turpes, quos non minus dedecus suum, quam honestos sua egregia delectant, & *summum Bonum in voluptate & gulæ ac libidinis vicibus collocare non erubescunt.*

XIX. An verò Epicurus, quasi sectæ flagitorum magistræ autor, meritò malè audiat, non facimus nostram litem; nisi quod frons tantum ipsa vocis, sub voluptatis titulo, locum dat fabulæ, & ad malam spem invitat; atque aliter esse non nisi interius admissus experitur.

XX. Sed queratur quicunq; ille fuerit malæ rei author, nullius tamen erit ad fraudendum tanta efficacia, ut leves nec perseverantes corpusculi motus, aut quicquid tandem esset hilaris insaniæ, sub *summi Boni velamine nobis commendet.*

XXI. Dicitur autem nos ab inserto à naturâ impetu ad voluptates rapi, nihilq; in voluptatibus nisi ipsas expeti: Quæ non levia inditia censem forent, *summum Bonum in voluptate residere.* At verò ducimur sàpè & præmittimus cogitationes ad futuras Voluptates, vel propter melioris boni ignorationem, vel certè, si illius quoq; cognitio accessit, non sine rixâ reluctantis rationis. Beatus autem bonæ vitæ laborat, non ut voluptratem tantum ipsi præstatura sit, verum quia labor ejus hanc quoq; assequetur.

XXII. Porro hominis nos bonum inquirimus, non ad eujus possessionem beluae quoq; & pecudes, bonum suum tantu cibo & sensib; metientes, pari lege accedat. At quis nescit

nescit voluptates hominibus cum belluis communes esse:
Adde quod voluptas etiam ad malam & turpem vitam ve-
nire soleat, sed *Summum Bonum malam vitam fugit & a-
versatur.*

XXIII. Admittimus tamen & sensuum voluptates in beatitudinis famulitium, non quas insaniens libido in sui explementum poscit, sed honestas & quas aut sui ipsius conservandi ratio, vel generis humani propagatio tuto vestigio requirunt, quasq; recta vita ut laborum interpolamenta, prudenti arbitrio temperabit.

XXIV. Sed dicatur quoq; etiam animum suum habere vo-
luptates, que non immerito *Summi Boni* pretio estimantur. Ha-
beat sane, & præterita respiciens, beneficiorum suorum
in conscientia memor, exultet prioribus, futuris quoq;
egregijs immineat ac spes suas disponat; Non tamen ista
mentis laetitia, quamvis ex pulcherrimis causis nascatur,
est ipsum summum Bonum, nec pars eius, sed id conse-
quens, eiq; indissolubili nexu juncta comes & affectio.

SECTIO TERTIA

Indicans Summum Bonum non esse in Divitijs.

XXV. Non autem facimus divitijs convicia, nec eas ut inanem suppelle etilem nulliusq; utilitatis aspernandas & reiiciendas annuimus, quippè eas ad sufficientiam vi-
tae & admittendas esse, & commoda magna adferentes ultrò fatebimur: Verùm illos nos in arenam poscimus, qui *omnem felicitatis cardinem in divitijs collocatum esse* sibi promittunt, & cum Midā, quicquid tetigerint, in aurum optata metamorphosi transmutari cupiunt.

XXVI. Quam pulchrū autem *Summi Boni* nomen divitiæ
retinebunt, quæ nutante nec certo Fortunæ afflatu jam ve-
niunt jam recedunt, decernunt qui officium illius boni.

quod ad nunquam stantis Fortunæ mandata dispensatur,
estimare queunt.

XXVII. Itanè quoquè extra quærimus bonum,
quod intra nos possidere natum sumus; nec divinum ratio-
nis animal nisi splendentis luti, & evenidæ suppellectilis
possessione, beatus & felix sibi videatur? contumelia hoc
in creatorem est, qui, ut cum Boëthio loquar, *humanum ge-
nus terrenis omnibus præstare voluit; Nos autem dignitatem
nostram infra infirmos quæque detrudimus.*

XXVIII. Summum deniq; Bonum improborum
commercijs misceri non potest; Atq; improbissimum
ferè quemq; opibus abundare non raro cernimus, qui
si divitias suas in abusus converterit, non alibi validio-
rem malorum metropolin unquam reperies.

XXIX. Cæterùm verò non divitias sed earum u-
tilitates beati expetunt, quas ubi præstare desinunt, negli-
gendas & respuendas dijudicant; Nempè quæ tunc
maximè pretiosæ fiunt, cum ad alios largiandi usu
transfeuntes à nobis desinunt possideri. Sed quām egre-
gium illud summum Bonum censemus, cuius tantum utilitas na-
tiva bonitati, & carentia possessioni præfertur.

XXX. His adde quantò plus ex divitijs in posses-
sionis acervum congestum est, hoc majorem & in vizio
positam sui famem excitant;

Querendis opibus gaudens insudat avarus,

Quæsitas sequitur cura gravisq; metus,

Quis itaq; in illis rebus Summum Bonum collocabit, qua-
rum & acquisitio, ultra sufficientiæ necessitatem, odiosa
est, & possessio cum conservandi labore periculosa?

SECTIO QUARTA

Significans Summum Bonum non esse in Honore.

XXXI. Præstantis verò quide[m] naturæ mentes,
nec

nec vulgari indole pollentes, nondum tamen per ultimā
limam ad virtutum & integritatis suæ perfectionem ad-
ductas, honoris & gloriæ cupido, atq; optimorum fama
meritorum, in sui desiderium excitare solet. Sed
quām exili & totius ponderis vacuo eventu spes eorum
excidant, qui *ambitione ducti Summum Bonum in honore qua-
runt, jam considerabimus*.

XXXII. Non loquimur itaq; de *interiore illo honore*,
qui quoq; non quidem summa ipsius boni, nec pars
essentiam ejus constituens, sed tantum virtutis veluti splen-
dorem suum distribuentis radij est, eamq; semper ut um-
bra suum corpus, seu verius, ut lux suū Sydus perenni
fodalitio comitatur.

Namq; veluti Sol in quaeunque orbis parte divagetur, nunquam lu-
ce & lumine suo existit, et quandoq; nubes & nebulæ nitorem eius
cohibeant; Ita virtus Solis & celorum ænula, nunquam sine honore est, lic-
et interdum, sine auctu tamen & detimento sui, externa honoris designatio-
ne destitutur.

XXXIII. Sed eum nos honorem intelligimus, qui
non semper nostrâ industriâ potest comparari, sed tan-
tum ex alieno arbitrio venire solet, & ex falsis nec perse-
verantibus vulgi opinionibus dependet. Quo beatitudo-
nis & felicitatis summam metiri & terminare velle,
quid vanius imò turpius sit, adhuc ignoramus; Cum bea-
ti & virtuosi sit, mensuram gloria sua non ex alienis verbis & pos-
pulari applausu, sed ex propriæ conscientia veritate colligere.

XXXIV. Quod si vero honori quoque dignitates
& ipsæ curarum & periculorum plenæ, adjiciantur, atquè
istæ in improbissimum quemq; ut non raro fieri solet, ce-
ciderint; heu gravem mortalium fortæ! Non tantæ
strages eructantis Aethnæ flammæ concitare valebunt, nec
majori igne in Phætonis incendio orbis arderet.

Celsa num tandem valuit potestas
Vertere insani rabiem Neronis;

Quo minus præceptore interempto & urbeflammata,
matris tandem effuso crux, extinti decoris sui super-
stes, maderet.

XXXV. Si autem contingat, ut honores cum di-
gnitate probis deferantur, certè non tam dignitatem quā
probitatem utentium sapientiores suspiciunt & digni-
ori pretio aestimant.

SECTIO QUINTA

*Demonstrans Summum Bonum esse in Recta vita
secundum virtutem agentes.*

XXXVI. Postquam igitur illa quæ Boni formam
mentiuntur, & imperfectam nobis beatitudinem tantum
pollicentur, vidimus; in quonam tandem *Summum* illud
mora le Bonum & beatitudinis atq; adeo nostri perfectio
constituta sit, superest ut demonstrare non differamus.
Quod quidem meliori viâ efficere nequimus, quam ut
definitionis lumen accendamus.

XXXVII. Discrepantibus verò descriptionibus
istud pleriq; explicare conati sunt, quas tamen nobis hâc
vice & enumerare & redarguere longum foret. No-
stra itaq; *Definitio* talis esto: *Summum Bonum* est
rectitudo vitae hominis in virtutis actione perse-
verans.

XXXVIII. Sed ubi nostram hanc definitionem
Logicorum præceptis obligabimus, resolutione suâ sic
latius diffunditur & exporrigitur: *Genus definitionis est re-
ctitudo vite.* Cùm enim homo in naturæ hujus theatrum
productus sit, ut & potentiam divinam in pulchritudine
artis suæ, ac in tantis rerum non uno genere formosa-
rum speculis contemplaretur; atq; ut virtutis actioni-
bus

bus perfectionem suam & Conditoris imaginem repræsentaret: Ad hanc Conditoris legem destinatam vitam etiam rectam esse, non absq; consentiente rerum naturâ colligimus; Et rectitudinem vitæ summi Boni materia-le principium, cum rectæ rationis suffragio collocamus, Ab hac enim non aberrare, huic assentiri, ad hujus legem exemplumq; formari sapientia & prima pars felicitatis est.

XXXIX. Hoc Summi Boni fundamentum postquam primi parentes transgressionis culpâ violassent, simul quoq; pedisse quam ejus beatitudinem deplorandâ jacturâ perdiderunt. Interfuit itaq; adhuc infinitæ illius divinæ bonitatis, ut Sanctus ille restaurator generis mortalium, hominibus sponte suâ annumeratus, suæ vitæ rectitudine & perfectæ virtutis actionibus, reliquis errantibus exemplum daret, & ad Summum Bonum iter fanciret.

XL. Atq; adeò etiam hodiè quantum quisq; à rectâ vitâ, per adversas virtuti actiones deflectit, tanto etiam intervallo ab ipso Summo Bono & debitâ naturâ suæ perfectione recedit.

XLI. *Differentiam Definitionis virtutis actione exprimimus.* Virtus verò nihil aliud est, quam constans animi promptitudo agendi secundum honestatis normam. Quam honestatis & inde quoque virtutis regulam, reuelatum illud Numinis decretum, & ipsam naturâ legem non immerito statuimus; Quæ insita quædam efficacia est, hominum cordibus per rationis lumen à Deo implantata. Dicimus autem virtutis actionem, cùm nostros in virtute profectus ipso opere ad effectum perdussemus, atq; ea quæ in contemplatione meditata sunt, ipso actu ostendimus".

XLII. Addimus verò in perfectionis Summi Boni documentum, in virtutis actione perseverantiam; sine quâ Summum Bonum tantum inchoatum, at non consummatum est. Per constantem verò virtutis actionem, ut suam formam, Summum Bonum tandem perfectum & absolutum est. Intelligimus autem perseverantiam non sine respiratione continuatam, sed quam interdum ab actionibus quies, & concessæ recreations interpolabunt.

XLIII. Sequitur tale Summum Bonum, etiam si nō adjectero, ingens & incōcussa mentis pax; animi concordia & conscientiæ tranquillitas; ex alto veniens voluptas; continua hilaritas & cordis lætitia; secura sui possessio & lætæ mentis perpetuum convivium. Quæ omnia Summum Bonum etiam in hoc ævo comitantur, eiq; in-dissolubili nexu conjuncta sunt.

XLIV. Quamvis vero summum Bonum non tantum ista, sed secum etiam hæc impertiri & præstare soleat; tamen sœpè cùm humana pravitas partes ejus subsequentes tantum studet consequi; fit ut nec portionem, quam non potest absq; toto, neq; ipsum, quod minimè petit, Summum Bonum tandem assequatur. Undè Regius ille Vates tale salutare carmen canit:

Felix ille animi quem non de tramite recto
Impia sacrilegæ flebit contagio turbæ,

Felix certè nimium qui sibi tam firmâ ratione cohæret, ut se ab amore ipsius summi solidiq; Boni dimoveri non patiatur.

SECTIO SEXTA

Exhibens Ideam Beatitudinis.

XLV. Quoniam itaq; veram quoq; Summi Boni formam

formam tenui veluti simulâ quodammodo aspeximus; ordo deinceps est, ut ad Beatitudinis ex ejus frutione venientis contemplationem mentis nostræ deflectamus intuitum. Hanc vero pleriq; Philosophorum cum ipso Summo Bono, in eadē significatione sine discrimine committunt; Quæ res humanis mentibus, aliàs satis ad captum ejus caligantibus, non minimum difficultatis lotet obducere. Nihil ergo interest, ut ea quæ diversa sunt, indistinctâ mixturâ confundantur.

XLVI. Sed nos essentiam Beatitudinis commodius non declarabimus, quam ut Definitionem ejus talem exhibeamus: *Beatitudo est fruitio Summi Boni in statu qui homini in hac vita conveniens est.*

XLVII. Generis loco Beatitudinem dicimus esse frutionem; Atq; Differentiam ejus Summo Bono metimur, quod paulò ante explicare contendimus. Non enim in voluptatum; non in Divitiarum; nec in honorum & gloria; sed in Summi Boni frutione Beatitudinem consistere, assentiente rectâ ratione statuimus. Quemadmodum verò ex pecuniarum possessione divites nuncupare solemus; Ita ex Sunmi Boni participatione beatos & felices vocitare conservimus.

XLVIII. Ad integralis autem perfectionis declaracionem *status homini in hac vitâ conveniens* adjicitur. Statum vero homini convenientiorem in hoc mortali naturæ commercio non reperies, quām ubi corpus in possessione sanitatis suæ, firmum est ad labores vocationis exequendos, & huic rerum ad vitam, & civilem conversationem, necessiarum accedit sufficientia. Non bene enim de beatitudine gloriatur, qui morbidi corporis sarcinâ gravatus perpetuis iactatur febrium doloribus; Nec qui

qui carum, quæ naturæ sufficiunt, rerum pauper est. Optime itaq; sanitas à Beato exoptatur, & benè sufficientiam vitæ vult quisquis eam vult & non amplius.

XLIX. Atq; hæc sunt benigne Lector quæ de Summo Bono & Beatitudine in hâc Thesium angustiâ pretenui captu adferre potuimus; Quæ quidem meritò latius expandi debuissent, sed in se ut sic coarctarentur occasionis lex imposuit. Tamen utcunq; ordinata sunt, Civilis Philosophus ista non damnabit, sed pro candore suo benigniori censurâ explicaturus est. Quod si votis meis concesserit, aliquando hæc fatis volentibus in majorem cumulum suffragio suo excitabit & adaugebit.

C O R O L L A R I A:

1. An Philosophia Præctica Theoreticæ sit præferenda? Affirm: D.
 2. An Politica sit magna Musica? Aff:
 3. An satius sit habere divites subditos quam locuples ærarium? Aff.
 4. An Præster habere liberos bene educatos quam multos? Aff.
 5. An Alexander M. & Julius Cæsar fuerint felices? Neg.
 6. An Gustavus Magnus fuerit felix? Aff.
-

Præstantissimi atq; Politissimi Viri Iuvenis

Dn^o. BARTHOLLI J. LACMANNI,
Lectoris in Regio Gymn. Wib. nec non Phil. Candidati
meritissimi, popularis ac amici plurimum
colendi novos honores

Noc Disticho;

*J. LACMANNE, vocat tua te virtus ad honores.
Intra. Pieridum te manet alta domus.*

Ita ex animo Lmq; gratulatur

*S A M U E L G. Hartmann
Eloq. Profess.*